

Μακεδονικά

Vol 4, No 1 (1960)

Μιχαήλ Θ. Λάσκαρι, Το Ανατολικόν Ζήτημα.
Τόμος Α' τεύχος Β' (μέχρι του 1878)

Βασ. Λαούρδας

doi: [10.12681/makedonika.732](https://doi.org/10.12681/makedonika.732)

Copyright © 2014, Βασ. Λαούρδας

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

Λαούρδας Β. (1960). Μιχαήλ Θ. Λάσκαρι, Το Ανατολικόν Ζήτημα. Τόμος Α' τεύχος Β' (μέχρι του 1878). *Μακεδονικά*, 4(1), 575–576. <https://doi.org/10.12681/makedonika.732>

γραφήν τῆς ἱστορίας τῆς πατρίδος των, νὰ ἀσχοληθοῦν κυρίως μὲ τὴν συγκέντρωσιν τοῦ προσφάτου ἱστορικοῦ, λαογραφικοῦ καὶ προσωπογραφικοῦ ὕλικου. Ἡ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν ἐργασία των θὰ εἶναι θετικὴ συμβολὴ εἰς τὴν γνῶσιν τῆς ἱστορίας τῆς πατρίδος των. Αἱ μεγάλοπνοι ἱστορικαὶ συνθέσεις εἶναι πολὺ δυσχερεῖς καὶ χρειάζονται ὄχι μόνον καλὴν θέλησιν ἀλλὰ καὶ μεγάλῃν προετοιμασίαν. Ὁ κ. Γκισδαβίδης εἰργάσθη βεβαίως μὲ ἐξαιρετικὸν ζῆλον καὶ συνεκέντρωσε πολλὰ στοιχεῖα, ἐπειδὴ ὅμως τὰ πρὸς τὰ στοιχεῖα αὐτὰ συνδεόμενα προβλήματα εἶναι δισεπύλυτα, ἡ ἐργασία του ἀφήνει πολλὰ ἐρωτηματικά. Πάντως δεόν νὰ ἐξαρθῇ ἡ μεγάλῃ ἀγάπη τοῦ συγγραφέως πρὸς τὸ Μελένικον, καθὼς καὶ ἡ προσπάθειά του νὰ παρουσιάσῃ ὅλα ὅσα εἶναι γνωστὰ περὶ αὐτοῦ.

ΒΑΣ. ΛΑΟΥΡΔΑΣ

Μηναῖ Ἐμμ. Μαλούτα, Τὰ Σέρβια. Ἱστορικὴ καὶ λαογραφικὴ ἐπισκόπησις. Θεσσαλονίκη 1956, σελ. 187.

Σημαντικὸν τμῆμα τοῦ βιβλίου αὐτοῦ, τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἱστορίαν, τὸ ἔτυμον καὶ τὰ μνημεῖα τῶν Σερβίων, ἠχορηγεῖται ἤδη διὰ τῆς ἐν ἔτος μετὰ τὴν ἔκδοσίν του κυκλοφορίας τοῦ περὶ τῶν μνημείων τῶν Σερβίων βιβλίου τοῦ κ. Ευγγουπούλου. Πολὺν χρήσιμον ὅμως εἶναι καὶ πολὺν δυσκόλως θὰ ἀντικατασταθῇ ὁλόκληρον τὸ ὑπόλοιπον τμῆμα τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Μαλούτα, τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὴν νεωτέραν καὶ δὴ τὴν νεωτάτην ἱστορίαν τῆς πόλεως. Τὸ τμῆμα τοῦτο ἐγράφη βάσει τῶν προσωπικῶν ἀναμνήσεων τοῦ συγγραφέως, περιέχει δὲ πλούσιον λαογραφικὸν ὕλικόν, πολλὰ προσωπογραφικὰ στοιχεῖα καὶ ἄλλας πληροφορίας, διὰ τῶν ὁποίων σχηματίζεται ἀξιόλογος εἰκὼν τῆς ζωῆς τῆς πόλεως. Ἡ πρόθεσις τοῦ συγγραφέως νὰ γράψῃ ὁλόκληρον τὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος του ἦτο βεβαίως ἀξιόπαινος, δὲν ἦτο δυνατὸν ὅμως νὰ ἐπιτευχθῇ, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπῆρχον αἱ ἀναγκαῖαι πρὸς τοῦτο προϋποθέσεις, ἡ γνῶσις, ἐκ πρώτης χειρός, τῆς βιβλιογραφίας, ἡ γνῶσις τῆς ἐπιστημονικῆς μεθόδου κ.τ.λ. Πάντως αἱ ἀδυναμίαι τοῦ εἰς τὴν ἀρχαιότεραν περιόδον τῆς ἱστορίας τῆς πόλεως ἀναφερομένου τμήματος ἰσοσταθμίζονται διὰ τοῦ χρησίμου ὕλικου τοῦ παρεχομένου εἰς τὸ ὑπόλοιπον μέρος τοῦ βιβλίου.

ΒΑΣ. ΛΑΟΥΡΔΑΣ

Μιχαήλ Θ. Λάσκαρι, Τὸ Ἀνατολικὸν ζήτημα. Τόμος Α' τεύχος Β' (μέχρι τοῦ 1878). Θεσσαλονίκη 1957, σελ. 145 - 311.

Ἀπὸ τὸ πλούσιον εἰς περιεχόμενον, εἰς ἀντικειμενικότητα κρίσεως καὶ εἰς βιβλιογραφίαν δεύτερον τεύχος τοῦ περὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ ζητήματος ἔργου τοῦ καθηγητοῦ κ. Μ. Λάσκαρι ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ σημειωθοῦν ἐδῶ τὰ κεφάλαια Η' καὶ Θ', ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μὲν πρῶτον ἔχει ὡς θέμα

τὸ Μαυροβούνιον καὶ τὴν Σερβίαν μέχρι τοῦ 1875, τὸ δὲ δεύτερον τὴν Σλαβικὴν ἐξόρησιν καὶ τὸ Συνέδριον τοῦ Βερολίνου 1870 - 1878. Εἰς τὸ περὶ Μαυροβουνίου καὶ Σερβίας κεφάλαιον περιλαμβάνονται ἡ ἱστορία τοῦ Μαυροβουνίου μέχρι τῆς μετὰ τῆς Σερβίας ἐνώσεώς του, ἡ ἱστορία τῆς Σερβίας μετὰ τὸ 1833 μέχρι τοῦ 1878, ἡ ἐρμηνεία τῶν παραγόντων, οἵτινες συνετέλεσαν εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς «Γιουγοσλαβικῆς Μεγάλης Ἰδέας» καὶ τέλος ἡ ἐξωτερικὴ—καὶ δὴ ἡ Βαλκανικὴ—πολιτικὴ τοῦ Μιχαὴλ Ὀβρένοβιτς. Εἰς τὸ περὶ τῆς Σλαβικῆς ἐξορήσεως καὶ τοῦ Συνεδρίου τοῦ Βερολίνου κεφάλαιον περιλαμβάνονται τὰ βασικά χαρακτηριστικά καὶ οἱ παράγοντες οἱ συνετέλεσαντες εἰς τὴν γένεσιν τῆς Πανσλαβικῆς Ἰδέας, ἡ ἀφύπνισις τῶν Βουλγάρων, ἡ Ἑξαρχία (1870) καὶ τὸ Σχίσμα (1872), ἡ κρίσις τοῦ 1875, ὁ Ρωσοτουρκικὸς πόλεμος (1877 - 1878) καὶ ἡ συνθήκη τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, τέλος δὲ τὸ Συνέδριον τοῦ Βερολίνου.

ΒΑΣ. ΛΑΟΥΡΔΑΣ

Γ. Μόδη, 1) Μακεδονικὲς ἱστορίαι «Ντόκτορ Γιάννη». Ἀθήναι 1957, σελ. 219. 2) Μακεδονικὲς ἱστορίαι, «Τὰ δύο στρατόπεδα», Ἀθήναι 1958, σελ. 195.

Οἱ «Μακεδονικὲς ἱστορίαι» τοῦ κ. Μόδη δὲν ἀνήκουν εἰς τὰ ἐπιστημονικὰ βιβλία, ἀλλὰ πρέπει νὰ σχολιασθοῦν ἐδῶ, διότι αἱ ἀφηγήσεις τῶν ἐκ τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος ἐπεισοδίων στηρίζονται εἰς προσωπικὰ ἀναμνήσεις τοῦ συγγραφέως καὶ αποτελοῦν πολῦτιμον πηγὴν διὰ τὸν μέλλοντα ἱστορικὸν τῆς μεγάλης ἐκείνης ἐποχῆς τῆς ἐθνικῆς μας ἱστορίας. Βεβαίως διὰ διαφόρους λόγους, ποικίλλοντας ἀναλόγως τοῦ ἐκάστοτε θέματος, ὁ κ. Μόδης δὲν μένει πάντοτε πιστὸς εἰς τὰς ἀναμνήσεις του ἢ εἰς τὰς ἀναμνήσεις τῶν ἀπομνηματογράφων καὶ κατὰ τοῦτο ἐκάστη πληροφορία του, λόγῳ τῆς ἐπὶ τὸ λογοτεχνικώτερον διαμορφώσεώς της, χρειάζεται κριτικὴν ἐπεξεργασίαν. Ἀλλὰ καὶ οὕτω οὐδόλως χάνουν τὴν ἀξίαν των ὡς σπουδαιότατη ἱστορικὴ πηγὴ παρεχομένη ἀπὸ ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ἔλαβε μέρος ἐνεργὸν εἰς τὸν Μακεδονικὸν Ἀγῶνα, ἐγνώρισε τοὺς περισσοτέρους ἐκ τῶν μακεδονομάχων καὶ φροντίζει νὰ εἶναι ἐνήμερος παντὸς ὅ,τι γράφεται ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ.

ΒΑΣ. ΛΑΟΥΡΔΑΣ

S y d n e y L o c h, The Holy Mountain, London 1957, σελ. 264, μὲ εἴκοσι δύο εἰκόνας.

Συγγραφεὺς τοῦ ωραίου αὐτοῦ βιβλίου εἶναι ὁ κατὰ τὰ τελευταῖα τριάντα ἔτη μόνιμος κάτοικος τοῦ παρὰ τὸ Ἅγιον Ὄρος χωρίου Πύργος Sydney Loch, ὁ ὁποῖος ἐδημιούργησε ἐκεῖ μίαν τοπικὴν σχολὴν κατασκευῆς ταπήτων, τὰ σχέδια τῶν ὁποίων στηρίζονται κυρίως εἰς διακοσμη-